

Dnro KH: 600 /2012

LAUSUNTO KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

KH 11.2.2013 § 34

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta. Lausuntoa pyydetään lakiluonnoksesta yleisesti ja erityisesti seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä,
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä,
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta,
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä,
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 7.3.2013 mennessä. Lausuntopyyntö on kokonaisuudessaan oheismateriaalina.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyistä kuntajakolakia ja samalla lain nimike muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi. Lakiin lisätäisiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista ja niistä poikkeamisesta sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan kielilain muuttamista eräiltä osin.

Ehdotus:

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se antaa valtiovarainministeriölle kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta voidaan yleisesti ottaen pitää perusteltuna kuntajakolain muuttamista niin, että lakiin lisätään säädökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista ja niistä poikkeamisesta. Lain nimikkeeseen muuttamista kuntarakennelaksi voidaan myös pitää perusteltuna.

Selvitysvelvollisuus ja selvityisperusteet

Lakiehdotuksen mukaan kunnalla on velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin kolmesta selvityisperusteesta osoittaa selvitystarvetta 1) väestöpohja, 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne ja 3) kunnan taloudellinen tilanne. Kunta ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan voi jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikka se ei täyttäisikään selvityisperusteita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta.

Koska selvityisperusteet on laadittu siten, että lähes kaikki kunnat ne täyttävät ja ottaen lisäksi huomioon lakiehdotuksen ehto siitä, että alueelli-

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

Nimi Saila Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

nen toiminnallinen kokonaisuus joka tapauksessa laukaisee selvitysvelvollisuuden, on kuntien yhdistymisten selvittämistä pidettävä käytännössä varmana.

Kuitenkin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen suuntaviivojen ollessa auki on vaikea ottaa kantaa kuntarakenteen muuttamisen edellytyksiin ja hyötyihin.

#### Uudistuksen ohjaaminen ja seuranta

Lakiehdotuksen mukaan kuntien tulee ilmoittaa 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä. Varsinainen yhdistymiselvitys tulee tehdä 1.4.2014 mennessä.

Selvityksen tekemiselle ja siihen mahdollisesti perustuvalla yhdistymistä koskevalle esitykselle annettua neljän kuukauden määräaikaa ei voida pitää riittävänä. Perusteellisten ja monipuolisten selvitysten tekemiselle sekä selvitysten pohjalta käytävälle riittävän laajalle kuntalaiskeskustelulle on annettava enemmän aikaa. Lisäksi myös päätöksentekijöille on varatta riittävä aika selvitykseen perehtymiselle ja selvityksestä käytävälle keskustelulle. Myös varsinaiselle päätöksenteolle on varattava tarvittava aika.

#### Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Kuntaliitosten tulee pääsääntöisesti perustua vapaaehtoisuuteen ja kuntien valtuustoilla tulee säilyttää itsenäinen päätösvalta päättää mahdollisista kuntaliitoksista.

#### Henkilöstön asema

Henkilöstö palvelussuhdeturvan takaamista ja erityisen irtisanomissuojan säätämistä yhdistymistä seuraaville vuosille voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnin ja työmotivaation säilymisen näkökulmasta perusteltuna.

#### Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki

Lähtökohtaisesti kuntaliitosten tulisi jo itsessään tuottaa liitoskunnille taloudellista hyötyä ja tehokkuutta. Tästä näkökulmasta yhdistymisavustuksia voidaan pitää tarpeettomina. Toisaalta kuntaliitokset kuitenkin käytännössä yleensä ovat kuntaliitosten jälkeisinä ensimmäisinä vuosina aiheuttaneet uuden kunnan menojen kasvua, jolloin on tarkoituksenmukaista kompensoida tätä kuntaliitoksen järjestelyistä aiheutuvaa menojen kasvua valtion yhdistymisavustuksilla.

#### Käsittely:

Esittelijä muutti päätösehdotuksen kuulumaan seuraavasti:  
Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se antaa valtiovarainministeriölle kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

Nimi Saira Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

Kuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta voidaan yleisesti ottaen pitää perusteltuna kuntajakolain muuttamista niin, että lakiin lisätään säädökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista ja niistä poikkeamisesta. Lain nimikkeen muuttamista kuntarakennelainsäädännön muuttamisesta. Lain nimikkeen muuttamista kuntarakennelainsäädännön muuttamisesta voidaan myös pitää perusteltuna.

#### Selvitysvelvollisuus ja selvityspennoet

Lakiehdotuksen mukaan kunnalla on velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin kolmesta selvityspennoesta osoittaa selvitystarvetta 1) väestöpohja, 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne ja 3) kunnan taloudellinen tilanne. Kunta ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan voi jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikka se ei täyttäisikään selvityspennoita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta.

Koska selvityspennoet on laadittu siten, että lähes kaikki kunnat ne täyttävät ja ottaen lisäksi huomioon lakiehdotuksen ehto siitä, että alueellinen toiminnallinen kokonaisuus joka tapauksessa laukaisee selvitysvelvollisuuden, on kuntien yhdistymisten selvittämistä pidettävä käytännössä varmana.

Kuitenkin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen suuntaviivojen ollessa auki on vaikea ottaa kantaa kuntarakenteen muuttamisen edellytyksiin ja hyötyihin.

#### Uudistuksen ohjaaminen ja seuranta

Lakiehdotuksen mukaan kuntien tulee ilmoittaa 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä. Varsinainen yhdistymiselvitys tulee tehdä 1.4.2014 mennessä.

Selvityksen tekemiselle ja siihen mahdollisesti perustuvalla yhdistymistä koskevalle esitykselle annettua neljän kuukauden määräaika ei voida pitää riittävänä. Perusteellisten ja monipuolisten selvitysten tekemiselle sekä selvitysten pohjalta käytävälle riittävän laajalle kuntalaiskeskustelulle on annettava enemmän aikaa. Lisäksi myös päätöksentekijöille on varattava riittävä aika selvitykseen perehtymiselle ja selvityksestä käytävälle keskustelulle. Myös varsinaiselle päätöksenteolle on varattava tarvittava aika.

Yksittäisellä kunnalla on myös ainutlaatuinen alueellinen toimintaympäristö (naapurikunnat), missä tapahtuvien kuntaliitosvalmiuksien ja vastaavan demokraattisen tahtotilan muutokset voivat vaikuttaa riittävän aikataulutuksen muotoutumiseen. Tämä seikka tulisi huomioida mahdollisena tekijänä optimaalisen kuntaliitoksen tai muun vastaavan ratkaisun hahmottumisessa asetettujen määräaikojen jonkin asteisena ajallisena joustovarana ilmeten.

Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

Nimi Saila Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

Kuntaliitosten tulee pääsääntöisesti perustua vapaaehtoisuuteen ja kuntien valtuustoilla tulee säilyttää itsenäinen päätösvalta päättää mahdollisista kuntaliitoksista. Yksittäisen kunnan alueellisen, kulttuurisen ja kielellisen eheyden säilymisen arvioimiseksi ja turvaamiseksi mainittu itsenäinen päätösvalta takaisi myös parhaimman käytettävissä olevan asiantuntemuksen hyödyntämisen.

#### Henkilöstön asema

Henkilöstö palvelussuhdeturvan takaamista ja erityisen irtisanomissuojan säätämistä yhdistymistä seuraaville vuosille voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnin ja työmotivaation säilymisen näkökulmasta perusteltuna.

#### Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki

Lähtökohtaisesti kuntaliitosten tulisi jo itsessään tuottaa liitoskunnille taloudellista hyötyä ja tehokkuutta. Tästä näkökulmasta yhdistymisavustuksia voitaisiin pitää periaatteellisessa mielessä vähemmän tarpeellisina. Toisaalta kuntaliitokset kuitenkin käytännössä yleensä ovat kuntaliitosten jälkeisinä ensimmäisinä vuosina aiheuttaneet uuden kunnan menojen kasvua, jolloin on tarkoituksenmukaista kompensoida tätä kuntaliitoksen järjestelyistä aiheutuvaa menojen kasvua valtion yhdistymisavustuksilla.

Sneck Parviaisen kannattamana ehdotti seuraavaa:

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se antaa valtiovarainministeriölle kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta voidaan yleisesti ottaen pitää perusteltuna kuntajakolain muuttamista niin, että lakiin lisätään säädökset

kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista ja niistä poikkeamisesta. Lain nimikkeen muuttamista kuntarakennelaksi voidaan myös pitää perusteltuna.

Kuntarakennelain ohella samaan aikaan tehdään asiaan oleellisesti vaikuttavia selvityksiä Sote –palveluiden uudistamisesta ja metropolialueen kuntien organisoimisesta. Kunnat – mukaan lukien Siuntion kunta - joutuvat antamaan lausuntonsa kuntarakennelasta tilanteessa, jossa kunnan tulevaisuuteen vaikuttavat muut selvitykset ja uudistushankkeet ovat vielä vireillä ja joitten yhteisvaikutuksia on vaikea ennakoida kuntarakenteen kannalta.

#### Selvitysvelvollisuus ja selvityisperusteet

Lakiehdotuksen mukaan kunnalla on velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin kolmesta selvityisperusteesta osoittaa selvitystarvetta 1)

väestöpohja, 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne

Otteen oikeaksi todistaa	
Siuntio	5.3.2013
Nimi	Saila Wessman
virka-asema	johdon sihteeri

ja 3) kunnan taloudellinen tilanne. Kunta ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan voi jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikka se ei täyttäisikään selvityksiperusteita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta.

Koska selvityksiperusteet on laadittu siten, että lähes kaikki kunnat ne täyttävät ja ottaen lisäksi huomioon lakiehdotuksen ehto siitä, että alueellinen toiminnallinen kokonaisuus joka tapauksessa laukaisee selvityksivelvollisuuden, on kuntien yhdistymisten selvittämistä pidettävä käytännössä varmana.

Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Kuntarakennelakiluonnoksessa valtioneuvoston toimivalta on sopivalla tasolla. Kuntaliitosten tulee lähtökohtaisesti perustua vapaaehtoisuuteen, mutta sen sijaan vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien osalta valtioneuvostolla tulisi olla toimivaltaa.

Henkilöstön asema

Henkilöstö palvelussuhdeturvan takaamista ja erityisen irtisanomissuojan säätämistä yhdistymistä seuraaville vuosille voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnin ja työmotivaation säilymisen näkökulmasta perusteltuna.

Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki

Lähtökohtaisesti kuntaliitosten tulisi jo itsessään tuottaa liitoskunnille taloudellista hyötyä ja tehokkuutta. Tästä näkökulmasta yhdistymisavustuksia voidaan pitää tarpeettomina. Toisaalta kuntaliitokset kuitenkin käytännössä yleensä ovat kuntaliitosten jälkeisinä ensimmäisinä vuosina aiheuttaneet uuden kunnan menojen kasvua, jolloin on tarkoituksenmukaista kompensoida tätä kuntaliitoksen järjestelyistä aiheutuvaa menojen kasvua valtion yhdistymisavustuksilla.

Siuntion kunnan säilyminen yhtenäisenä

Tulevassa kuntauudistuksessa on keskeistä, että Siuntion kunta säilyy yhtenäisenä. Kunnan jakaminen johtaisi siihen, että kunta on palveluiden järjestämisen suhteen kahdelta tai kolmelta suunnalta katsottuna reuna-alueita, jolloin väestöpohja ei riitä kuntien vastuulla olevien palveluiden järjestämiseen. Kielipoliittisesti tai maantieteellisesti ei ole perusteltua jakaa kuntaa. Kaksikielisyys ei noudata maantieteellisiä rajoja tai keskity

---

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

---

Nimi Saira Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

vain kunnan tietyille alueille. Kunnan kaksikielinen identiteetti on vahva ja se on koko kuntaa koskeva yhteinen ja yhtenäinen piirre.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Lähipalveluiden turvaaminen kuntalaisille

Kuntarakenneuudistuksen suurin merkitys kuntalaisille on, miten lähipalvelut järjestyvät. Siuntion kunta pitää tärkeänä laadukkaiden lähipalveluiden turvaamista kuntalaisille kahdella kielellä. Kuntalaisten tasavertaisen kohtelun perusteella kaikilla kuntalaisilla tulisi olla yhtäläiset mahdollisuudet julkisiin hyvinvointipalveluihin eli lähipalveluihin. Lähipalveluiden saatavuuden ohella tuleekin huomioida myös saavutettavuus. Palvelukokonaisuuksia tulisi arvioida tulevaisuudessa säännöllisesti sekä kuntaorganisaation sisällä että vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa.

Siuntion kunnan kuuluminen osana Lohjan sairaanhoitoalueeseen

Osana kuntauudistusta sosiaali- ja terveysministeriön palvelurakennetyöryhmä valmistelee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamista.

Palvelurakenneuudistuksen peruslinjauksena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuu on kunnilla. Tämä edellyttää kunnalta talouden vakautta, palveluiden järjestämistä ja omaa tuotantoa koskevan osaamisen varmistamista, henkilöstön riittävyttä sekä mahdollisuutta investoida palvelutuotannon vaatimaan infrastruktuuriin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen ja rahoittamiseen kykenevän vahvan kunnan vaihtoehtona voidaan tarvittaessa antaa mahdollisuus poikkeusmenettelyyn, jossa kunnat yhdessä voivat muodostaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuuseen kykeneviä, väestöpohjaltaan riittävän suuria sosiaali- ja terveydenhuoltoalueita. Tavoitteena on, että sote- päätökset tukevat kuntarakenteen muutoksia siten, että riittävän vahvat peruskunnat ovat ensisijainen vaihtoehto.

Siuntion kunta toteaa lausunnossaan, että kunnalla oli hyvin toiminut yhteistyö ns. LOST- mallina Lohjan kanssa vuoden 2012 loppuun saakka. Siuntion kunnan kuuluminen Lohjan sairaanhoitoalueeseen myös jatkossa muodostaakin siten luontevan ratkaisun. Siuntion kunnan näkemyksen mukaan läntisellä Uudellamaalla tulee tavoitella Lohjan sairaanhoitoalueeseen nojautuvaa, yli 100000 asukkaan kuntakokonaisuuden muodostamista.

Siuntion kunnan yhtymäkohdat kehitteillä olevaan metropolihallintoon

Kunta toteaa, että metropolialueella käynnissä olevassa metropolihallinnon esiselvityksen alustavissa vaihtoehdoissa Siuntion kunnan asema on epäselvä. Kuntalaisten kannalta tärkeintä, metropolialueen muodostaessa työ- säkäyntialueen, on kohtuuhintaisen ja sujuvan joukkoliikenteen turvaaminen, jolloin rantaradan kehittäminen on ykkösasia.

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

Nimi Saira Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

Koska oli tehty esittelijän muutetusta ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Äänestystavaksi päätettiin nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat esittelijän muutettua ehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Sneckin ehdotusta äänestävät ei. Äänestyksessä esittelijän muutettu ehdotus voitti äänin 6 (Karell, Koroma-Hintikka, Laaksonen, Louekoski, Martin, Svanfeldt) – 5 (Valtavaara, Parviainen, Pitkänen, Sneck, Tanskanen).

**Päätös:**

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se antaa valtiovarainministeriölle kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta voidaan yleisesti ottaen pitää perusteltuna kuntajakolain muuttamista niin, että lakiin lisätään säädökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspenusteista ja niistä poikkeamisesta. Lain nimikkeen muuttamista kuntarakennelaksi voidaan myös pitää perusteltuna.

**Selvitysvelvollisuus ja selvityspenusteet**

Lakiehdotuksen mukaan kunnalla on velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin kolmesta selvityspenusteesta osoittaa selvitystarvetta 1) väestöpohja, 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne ja 3) kunnan taloudellinen tilanne. Kunta ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan voi jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikka se ei täyttäisikään selvityspenusteita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta.

Koska selvityspenusteet on laadittu siten, että lähes kaikki kunnat ne täyttävät ja ottaen lisäksi huomioon lakiehdotuksen ehto siitä, että alueellinen toiminnallinen kokonaisuus joka tapauksessa laukaisee selvitysvelvollisuuden, on kuntien yhdistymisten selvittämistä pidettävä käytännössä varmana.

Kuitenkin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen suuntaviivojen ollessa auki on vaikea ottaa kantaa kuntarakenteen muuttamisen edellytyksiin ja hyötyihin.

**Uudistuksen ohjaaminen ja seuranta**

Lakiehdotuksen mukaan kuntien tulee ilmoittaa 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä. Varsinainen yhdistymiselvitys tulee tehdä 1.4.2014 mennessä.

Selvityksen tekemiselle ja siihen mahdollisesti perustuvalle yhdistymistä koskevalle esitykselle annettua neljän kuukauden määräaikaa ei voida pitää riittävänä. Perusteellisten ja monipuolisten selvitysten tekemiselle sekä selvitysten pohjalta käytävälle riittävän laajalle kuntalaiskeskustelulle on annettava enemmän aikaa. Lisäksi myös päätöksentekijöille on varattava riittävä aika selvitykseen perehtymiselle ja selvityksestä käytävälle keskustelulle. Myös varsinaiselle päätöksenteolle on varattava tarvittava aika.

---

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

---

Nimi Saira Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

Yksittäisellä kunnalla on myös ainutlaatuinen alueellinen toimintaympäristö (naapurikunnat), missä tapahtuvien kuntaliitosvalmiuksien ja vastaavan demokraattisen tahtotilan muutokset voivat vaikuttaa riittävän aikataulutuksen muotoutumiseen. Tämä seikka tulisi huomioida mahdollisena tekijänä optimaalisen kuntaliitoksen tai muun vastaavan ratkaisun hahmottamisessa asetettujen määräaikaisten jonkin asteisena ajallisena joustovarana ilmeten.

Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Kuntaliitosten tulee pääsääntöisesti perustua vapaaehtoisuuteen ja kuntien valtuustoilla tulee säilyttää itsenäinen päätösvalta päättää mahdollisista kuntaliitoksista. Yksittäisen kunnan alueellisen, kulttuurisen ja kielellisen eheyden säilymisen arvioimiseksi ja turvaamiseksi mainittu itsenäinen päätösvalta takaisi myös parhaimman käytettävissä olevan asiantuntemuksen hyödyntämisen.

Henkilöstön asema

Henkilöstö palvelussuhdeturvan takaamista ja erityisen irtisanomissuojan säätämistä yhdistymistä seuraaville vuosille voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnin ja työmotivaation säilymisen näkökulmasta perusteltuna.

Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki

Lähtökohtaisesti kuntaliitosten tulisi jo itsessään tuottaa liitoskunnille taloudellista hyötyä ja tehokkuutta. Tästä näkökulmasta yhdistymisavustuksia voitaisiin pitää periaatteellisessa mielessä vähemmän tarpeellisina. Toisaalta kuntaliitokset kuitenkin käytännössä yleensä ovat kuntaliitosten jälkeisinä ensimmäisinä vuosina aiheuttaneet uuden kunnan menojen kasvua, jolloin on tarkoituksenmukaista kompensoida tätä kuntaliitoksen järjestelyistä aiheutuvaa menojen kasvua valtion yhdistymisavustuksilla.

KV 25.2.2013 § 37

Käsittely:

Kokouksessa jaettiin korjattu valtuuston ruotsinkielisen esityslistan sivu 36.

SDP ja Vihreä vastuu ryhmä/Turunen ehdotti seuraavaa:

Kunnanvaltuusto antaa valtiovaraministeriölle kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta voidaan yleisesti ottaen pitää perusteltuna kuntajakolain muuttamista niin, että lakiin lisätään säädökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityisperusteista ja niistä poikkeamisesta. Lain nimikkeen muuttamista kuntarakennelakiksi voidaan myös pitää perusteltuna.

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

Nimi Saila Wessman  
virka-asema johdon sihteeri



Kuntarakennelain ohella samaan aikaan tehdään asiaan oleellisesti vaikuttavia selvityksiä Sote –palveluiden uudistamisesta ja metropolialueen kuntien organisoimisesta. Kunnat joutuvat antamaan lausuntonsa kuntarakennelaista tilanteesta, jossa kunnan tulevaisuuteen vaikuttavat muut selvitykset ja uudistushankkeet ovat vielä vireillä ja joitten yhteisvaikutuksia on vaikea ennakoida kuntarakenteen kannalta.

#### Selvitysvelvollisuus ja selvityisperusteet

Lakiehdotuksen mukaan kunnalla on velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin kolmesta selvityisperusteesta osoittaa selvitystarvetta 1) väestöpohja, 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne ja 3) kunnan taloudellinen tilanne. Kunta ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan voi jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikka se ei täyttäisikään selvityisperusteita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta.

Koska selvityisperusteet on laadittu siten, että lähes kaikki kunnat ne täyttävät ja ottaen lisäksi huomioon lakiehdotuksen ehto siitä, että alueellinen toiminnallinen kokonaisuus joka tapauksessa laukaisee selvitysvelvollisuuden, on kuntien yhdistymisten selvittämistä pidettävä käytännössä varmana.

Kuitenkin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen suuntaviivojen ollessa auki on vaikea ottaa kantaa kuntarakenteen muuttamisen edellytyksiin ja hyötyihin.

#### Uudistuksen ohjaaminen ja seuranta

Lakiehdotuksen mukaan kuntien tulee ilmoittaa 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä. Varsinainen yhdistymisselvitys tulee tehdä 1.4.2014 mennessä.

Selvityksen tekemiselle ja siihen mahdollisesti perustuvalla yhdistymistä koskevalle esitykselle annettua neljän kuukauden määräaikaa ei voida pitää riittävänä. Perusteellisten ja monipuolisten selvitysten tekemiselle sekä selvitysten pohjalta käytävälle riittävän laajalle kuntalaiskeskustelulle on annettava enemmän aikaa. Lisäksi myös päätöksentekijöille on varattava riittävä aika selvitykseen perehtymiselle ja selvityksestä käytävälle keskustelulle. Myös varsinaiselle päätöksenteolle on varattava tarvittava aika.

Yksittäisellä kunnalla on myös ainutlaatuinen alueellinen toimintaympäristö (naapurikunnat), missä tapahtuvien kuntaliitosvalmiuksien ja vastaavan demokraattisen tahtotilan muutokset voivat vaikuttaa riittävän aikataulutuksen muotoutumiseen. Tämä seikka tulisi huomioida mahdollisena tekijänä optimaalisen kuntaliitoksen tai muun vastaavan ratkaisun hahmottamisessa asetettujen määräaikojen jonkin asteisena ajallisena joustovarana ilmeten.

Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

Nimi Saila Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

Kuntaliitosten tulee pääsääntöisesti perustua vapaaehtoisuuteen ja kuntien valtuustoilla tulee säilyttää itsenäinen päätösvalta päättää mahdollisista kuntaliitoksista. Yksittäisen kunnan alueellisen, kulttuurisen ja kielellisen eheyden säilymistä arvioimiseksi ja turvaamiseksi mainittu itsenäinen päätösvalta takaisi myös parhaimman käytettävissä olevan asiantuntemuksen hyödyntämisen.

#### Henkilöstön asema

Henkilöstö palvelussuhdeturvan takaamista ja erityisen irtisanomissuojan säätämistä yhdistymistä seuraaville vuosille voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnin ja työmotivaation säilymistä näkökulmasta perusteltuna.

#### Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki

Lähtökohtaisesti kuntaliitosten tulisi jo itsessään tuottaa liitoskunnille taloudellista hyötyä ja tehokkuutta. Tästä näkökulmasta yhdistymisavustuksia voitaisiin pitää periaatteellisessa mielessä vähemmän tarpeellisina. Toisaalta kuntaliitokset kuitenkin käytännössä yleensä ovat kuntaliitosten jälkeisinä ensimmäisinä vuosina aiheuttaneet uuden kunnan menojen kasvua, jolloin on tarkoituksenmukaista kompensoida tätä kuntaliitoksen järjestelyistä aiheutuvaa menojen kasvua valtion yhdistymisavustuksilla.

#### Lähipalveluiden turvaaminen kuntalaisille

Kuntarakennemuutoksen suurin merkitys kuntalaisille on, miten lähipalvelut järjestyvät. Kunta pitää tärkeänä laadukkaiden lähipalveluiden turvaamista kuntalaisille kahdella kielellä. Kuntalaisten tasavertaisen kohtelun perusteella kaikilla kuntalaisilla tulisi olla yhtäläiset mahdollisuudet julkisiin hyvinvointipalveluihin eli lähipalveluihin. Lähipalveluiden saatavuuden ohella tuleekin huomioida myös saavutettavuus. Palvelukokonaisuuksia tulisi arvioida tulevaisuudessakin säännöllisesti sekä kuntaorganisaation sisällä että vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa.

Koska tehtyä ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kunnanvaltuuston yksimielisesti hyväksyneen sen.

#### Päätös:

Kunnanvaltuusto antaa valtiovarainministeriölle kuntarakennelakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta voidaan yleisesti ottaen pitää perusteltuna kuntajakolain muuttamista niin, että lakiin lisätään säädökset kuntien selvitysvollisuudesta, selvityisperusteista ja niistä poikkeamisesta. Lain nimikkeen muuttamista kuntarakennelakiksi voidaan myös pitää perusteltuna.

Kuntarakennelain ohella samaan aikaan tehdään asiaan oleellisesti vaikuttavia selvityksiä Sote –palveluiden uudistamisesta ja metropolialueen kuntien organisoimisesta. Kunnat joutuvat antamaan lausuntonsa kunta-

---

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

---

Nimi Salla Wessman

virka-asema johdon sihteeri

---

rakennelaista tilanteessa, jossa kunnan tulevaisuuteen vaikuttavat muut selvitykset ja uudistushankkeet ovat vielä vireillä ja joitten yhteisvaikutuksia on vaikea ennakoida kuntarakenteen kannalta.

#### Selvitysvelvollisuus ja selvityspenusteet

Lakiehdotuksen mukaan kunnalla on velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin kolmesta selvityspenusteesta osoittaa selvitystarvetta 1) väestöpohja, 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne ja 3) kunnan taloudellinen tilanne. Kunta ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan voi jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikka se ei täyttäisikään selvityspenusteita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta.

Koska selvityspenusteet on laadittu siten, että lähes kaikki kunnat ne täyttävät ja ottaen lisäksi huomioon lakiehdotuksen ehto siitä, että alueellinen toiminnallinen kokonaisuus joka tapauksessa laukaisee selvitysvelvollisuuden, on kuntien yhdistymisten selvittämistä pidettävä käytännössä varmana.

Kuitenkin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen suuntaviivojen ollessa auki on vaikea ottaa kantaa kuntarakenteen muuttamisen edellytyksiin ja hyötyihin.

#### Uudistuksen ohjaaminen ja seuranta

Lakiehdotuksen mukaan kuntien tulee ilmoittaa 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä. Varsinainen yhdistymiselvitys tulee tehdä 1.4.2014 mennessä.

Selvityksen tekemiselle ja siihen mahdollisesti perustuvalla yhdistymistä koskevalle esitykselle annettua neljän kuukauden määräaikaa ei voida pitää riittävänä. Penusteellisten ja monipuolisten selvitysten tekemiselle sekä selvitysten pohjalta käytävälle riittävän laajalle kuntalaiskeskustelulle on annettava enemmän aikaa. Lisäksi myös päätöksentekijöille on varattava riittävä aika selvitykseen perehtymiselle ja selvityksestä käytävälle keskustelulle. Myös varsinaiselle päätöksenteolle on varattava tarvittava aika.

Yksittäisellä kunnalla on myös ainutlaatuinen alueellinen toimintaympäristö (naapurikunnat), missä tapahtuvien kuntaliitosvalmiuksien ja vastaavan demokraattisen tahtotilan muutokset voivat vaikuttaa riittävän aikataulutuksen muotoutumiseen. Tämä seikka tulisi huomioida mahdollisena tekijänä optimaalisen kuntaliitoksen tai muun vastaavan ratkaisun hahmottumisessa asetettujen määräaikojen jonkin asteisena ajallisena joustovarana ilmeten.

Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Kuntaliitosten tulee pääsääntöisesti perustua vapaaehtoisuuteen ja kuntien valtuustoilla tulee säilyttää itsenäinen päätösvalta päättää mahdollis-

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 5.3.2013

Nimi Saira Wessman  
virka-asema johdon sihteeri

ta kuntaliitoksista. Yksittäisen kunnan alueellisen, kulttuurisen ja kielellisen eheyden säilymisen arvioimiseksi ja turvaamiseksi mainittu itsenäinen päätösvalta takaisi myös parhaimman käytettävissä olevan asiantuntemuksen hyödyntämisen.

#### Henkilöstön asema

Henkilöstö palvelussuhdeturvan takaamista ja erityisen irtisanomissuojan säätämistä yhdistymistä seuraaville vuosille voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja erityisesti henkilöstön työhyvinvoinnin ja työmotivaation säilymisen näkökulmasta perusteltuna.

#### Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki

Lähtökohtaisesti kuntaliitosten tulisi jo itsessään tuottaa liitoskunnille taloudellista hyötyä ja tehokkuutta. Tästä näkökulmasta yhdistymisavustuksia voitaisiin pitää periaatteellisessa mielessä vähemmän tarpeellisina. Toisaalta kuntaliitokset kuitenkin käytännössä yleensä ovat kuntaliitosten jälkeisinä ensimmäisinä vuosina aiheuttaneet uuden kunnan menojen kasvua, jolloin on tarkoituksenmukaista kompensoida tätä kuntaliitoksen järjestelyistä aiheutuvaa menojen kasvua valtion yhdistymisavustuksilla.

#### Lähipalveluiden turvaaminen kuntalaisille

Kuntarakenneuudistuksen suurin merkitys kuntalaisille on, miten lähipalvelut järjestyvät. Kunta pitää tärkeänä laadukkaiden lähipalveluiden turvaamista kuntalaisille kahdella kielellä. Kuntalaisten tasavertaisen kohtelun perusteella kaikilla kuntalaisilla tulisi olla yhtäläiset mahdollisuudet julkisiin hyvinvointipalveluihin eli lähipalveluihin. Lähipalveluiden saatavuuden ohella tuleekin huomioida myös saavutettavuus. Palvelukokonaisuuksia tulisi arvioida tulevaisuudessakin säännöllisesti sekä kuntaorganisaation sisällä että vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa.

Lisäksi hyväksyttiin SDP ja Vihreä vastuu ryhmän/Turusen ehdotuksesta yksimielisesti seuraava ponsi:

Hyväksyessään Siuntion kunnan lausunnon kuntarakennelaista valtuusto painottaa lähipalveluiden merkitystä kaikissa niin kuntarakenne- kuin sosiaali- ja terveydenhuollon aluejakouudistuksissa. Siuntiolaisten lähipalvelujen turvaaminen edellyttää vähintään nykyistä asukas pohjaa. Kunnan jakamiselle - jota joissakin valtiovallan kaavailluissa on esitetty - ei ole kielellisiä eikä palveluiden järjestämiseen liittyviä perusteita.

===

Otteen oikeaksi todistaa	
Siuntio	5.3.2013
Nimi	Saila Wessman 
virka-asema	johdon sihteeri